

- Instructions :** 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate marks assigned to the questions.

Q.1 a) Explain the arguments in favour of privatization. 6

OR

a) Discuss the causes of globalization.

b) Discuss Maslow's theory of self - actualization 8

OR

b) Discuss various causes of stress.

Q.2 a) Explain the term MNC. Discuss its advantages and limitations. 8

OR

a) Discuss any four employment fields which are created as a result of globalization

b) Discuss the role of family as an agent of socialization 4

OR

b) Explain the Approach - Approach conflict and Avoidance - Avoidance conflict.

Q.3 a) What is migration ? What are the effects of migration ? 8

OR

a) Write a note on 'Special Economic zones' (SEZS).

b) Discuss yoga and meditation techniques as a strategy for overcoming stress. 4

OR

b) Explain any two defence mechanism in conflict resolution.

Q.4 a) Discuss the impact of globalization on Indian culture. 8

OR

a) Discuss the effects of globalization on health of Urban population.

b) Explain any two characteristics of time. 4

OR

b) Distinguish between Intelligence Quotient (IQ) and Emotional Quotient.(EQ).

मराठी भाषांतर

- सूचना :- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) खासगीकरणाच्या बाजूने असणारे युक्तीवाद स्पष्ट करा. ६
किंवा
अ) जागतिकीकरणाच्या कारणांची चर्चा करा.
ब) मासलोच्या आत्मपूर्तीच्या सिद्धांताची चर्चा करा. ८
किंवा
ब) तणावाच्या विविध कारणांची चर्चा करा.
- प्र.२ अ) MNC ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्याच्या फायद्यांची व मर्यादांची चर्चा करा. ८
किंवा
अ) जागतिकीकरणाचा परिणाम म्हणून निर्माण झालेल्या कोणत्याही चार रोजगार क्षेत्राची चर्चा करा.
ब) सामाजीकरणाचा घटक म्हणून कुटुंबाच्या भूमिकेची चर्चा करा. ४
किंवा
ब) स्वीकार - स्वीकार संघर्ष व अस्वीकार - अस्वीकार संघर्ष स्पष्ट करा.
- प्र.३ अ) स्थलांतर म्हणजे काय? स्थलांतराचे परिणाम कोणते? ८
किंवा
अ) विशेष आर्थिक क्षेत्र यावर टीप लिहा.
ब) व्यक्तीवर असणाऱ्या ताण निवारणाचे तंत्र म्हणून योग व ध्यान यांची चर्चा करा. ४
किंवा
ब) संघर्ष निवारणाची दोन मानसिक तंत्रे स्पष्ट करा.
- प्र.४ अ) जागतिकीकरणाच्या भारतीय संस्कृतीवरील परिणामांची चर्चा करा. ८
किंवा
अ) जागतिकीकरणाचे शहरी लोकसंख्येच्या आरोग्यावर झालेल्या परिणामांची चर्चा करा.
ब) वेळेची दोन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. ४
किंवा
ब) बुध्दयांक व भावनांक यांतील फरक लिहा.

*****